

Kod ucznia	

KURATORIUM OŚWIATY W GDAŃSKU
KONKURS Z HISTORII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
III STOPIEŃ ELIMINACJI
2022/2023

Instrukcja dla ucznia:

Zapoznaj się uważnie z zadaniami i wykonaj polecenia. Na wykonanie zadań masz **90 min.**

Łączna suma punktów do zdobycia wynosi **60.**

Wojewódzka Komisja Konkursowa życzy Ci powodzenia.

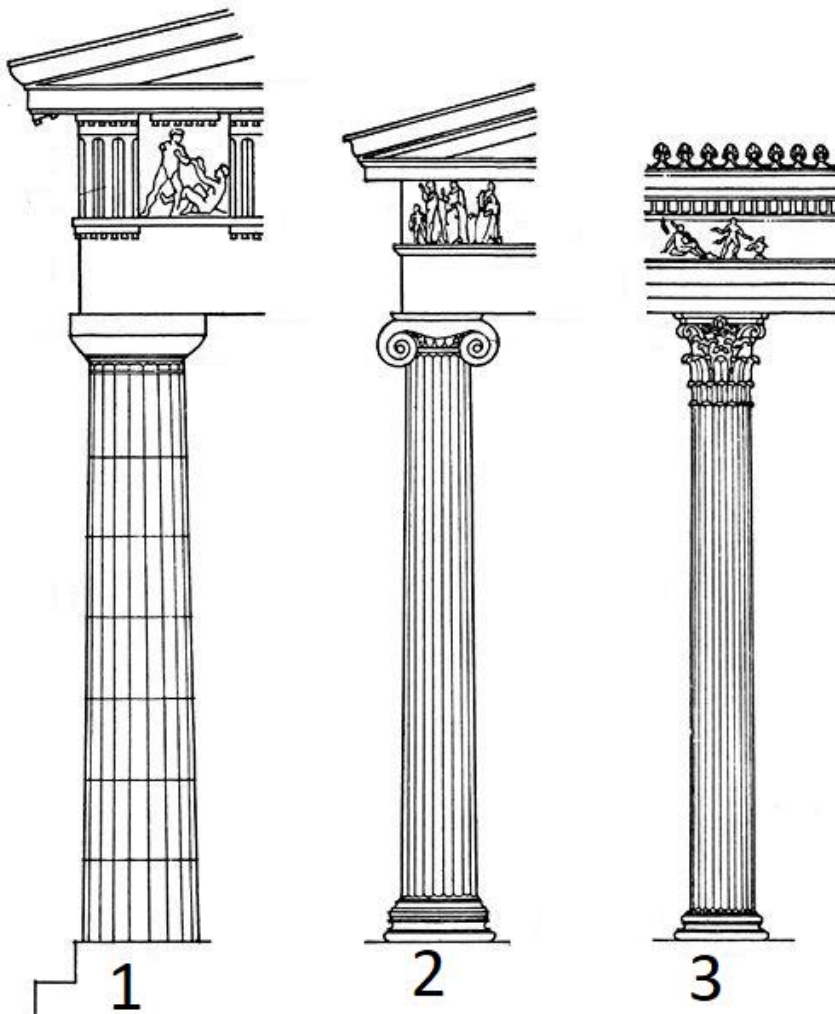
1. Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Kontynent, na którym znaleziono najstarsze ślady bytności *homo sapiens* to

- A. Afryka.
- B. Australia.
- C. Azja.
- D. Europa.

.... /1

2. Zapoznaj się z rysunkami greckich kolumn i podpisz trzy antyczne style (porządki) architektoniczne.

1.

2.

3.

.... /2

3. Przyporządkuj miastom antyczne cuda świata.

A	Babilon	1	Świątynia Artemidy
B	Efez	2	Latarnia morska
C	Faros	3	Posąg Zeusa
D	Giza	4	Mauzoleum
E	Halikarnas	5	Wiszące ogrody
F	Olimpia	6	Kolos, posąg boga Heliosa
G	Rodos	7	Piramidy

A - B - C - D - E - F - G - /3

4. Uzupełnij tekst dotyczący upadku republiki rzymskiej.

Rządy republikańskie w Rzymie trwały około 500 lat. Do upadku ustroju republikańskiego doprowadziły liczne wojny domowe prowadzone przez rzymskich wodzów. Jednym z nich był Gajusz Juliusz Cezar, który dokonał podboju A. , czyli terenu dzisiejszej Francji. Zmusił on senat do przyznania sobie tytułu dożywotniego B. Podczas swoich rządów Cezar dokonał licznych reform, ale nie zlikwidował żadnych dawnych urzędów. Miał on wielu przeciwników, którzy w roku C. p.n.e. dokonali zamachu na jego życie. Wrogom Cezara nie udało się przywrócić republiki. W wyniku kolejnych wojen domowych, w roku D. p.n.e. pełnię władzy przejął adoptowany syn Cezara E. Przyjął on tytuł cesarza (cezara), a od jego czasów Imperium Rzymskie zaczęto nazywać cesarstwem.

.... /5

5. Zapoznaj się z tekstem źródłowym i uzupełnij tabelę określeniem „prawda” lub „fałsz”.

Piotr z Dusburga o ustanowieniu Zakonu [...]

W imię Pana amen. Roku Jego wcielenia 1190, w tym czasie, kiedy miasto Akka było oblegane przez chrześcijan i z łaską bożą odzyskane z rąk niewiernych, w wojsku chrześcijańskim znajdowali się pewni pobożni ludzie z miast Bremy i Lubeki, którzy powodowani miłosierdziem, widząc cierpiących na różne i ciężkie niedostatki i dokuczliwą nędzę chorych w tymże wojsku, założyli szpital w namiocie swoim zbudowanym z żagla jakiegoś okrętu, nazywanego cocka w języku niemieckim. Gdzie zebrawszy wspomnianych chorych, służyli im pokornie i z poświęceniem, i zarządzając dobrami przez Boga powierzonymi, miłosiernie opiekowali się [chorymi] uważając, że w osobie każdego chorego lub ubogiego podejmują samego Chrystusa, który mówi do tych, którzy na sądzie będą po prawicy: „Byłem głodny, a daliście Mi jeść; byłem spragniony, a daliście Mi pić; byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie; byłem nagi, a przyodzialiście Mnie, byłem chory, a odwiedziliście Mnie” [Mt 25, 35-36] itd.

Źródło: Wiek V-XV w źródłach, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 164.

Lp.	Zdanie	Prawda /fałsz
A	Autor opisuje powstanie zakonu templariuszy	
B	Łacińska nazwa zakonu brzmi <i>Ordo domus Sanctae Mariae Theutonicorum</i>	
C	Opisany zakon powstał w II połowie XI wieku w Palestynie	
D	Pierwsi rycerze zakonnicy pochodzili z terenów dzisiejszej Wielkiej Brytanii	
E	Rycerze zakonnicy opiekowali się chorymi i pielgrzymami	
F	Pierwszy szpital zakonnicy zbudowali z żagla średniowiecznej kogi	

.... /3

7. Uzupełnij tabelę dotyczącą ruchów religijnych w XVI wieku, wpisując synonimy spośród podanych.

ewangelicy, hugenoci, papiści, unicy

A	grekokatolicy	
B	katolicy	
C	kalwini	
D	luteranie	

.... /4

8. Zapoznaj się z godłem i wykonaj zadania.

A. Podaj pełną nazwę państwa, które posługiwało się tym godłem.

.....

B. Podaj rok, w którym ustanowiono ten symbol.

.....

.... /2

9. Podaj miasto, w którym zawarto opisane traktaty pokojowe. Użyj określeń spośród podanych.

Buczacz, Budziszyn, Kalisz, Karłowice, Toruń

Lp.	Miejsce	Opis
A		Traktat kończył długotrwałe zmagania polsko-krzyżackie. W jego wyniku Polska odzyskała Pomorze Gdańskie, ziemię chełmińską i michałowską, uzyskała Warmię i Powiśle z Żuławami a każdy nowo obrany mistrz miał obowiązek złożyć polskiemu królowi hołd lenny.
B		Traktat nie został ratyfikowany przez polski sejm. Zakładał oddanie Turcji wschodnich ziem Rzeczypospolitej. Turcja przejęła województwa podolskie, braclawskie, część województwa kijowskiego oraz narzuciła Polsce haracz w wysokości 22 tys. talarów rocznie.
C		Pokój kończył wojny polsko-niemieckie toczone między Bolesławem Chrobrym a Henrykiem II. Na jego mocy przy Polsce pozostały Łużyce, Miłsko i Morawy. Bolesław otrzymał również wsparcie militarne w wyprawie na Ruś Kijowską.
D		Traktat kończył wieloletnie wojny między Turcją a Ligą Świętą. Rzeczpospolita Obojga Narodów odzyskała Prawobrzeżną Ukrainę i Podole razem z Kamieńcem Podolskim oraz nie musiała już płacić haraczu.
E		Pokój zawarty między królem Kazimierzem Wielkim a wielkim mistrzem Ludolfem Königiem. Polski król w zamian za zrzeczenie się praw do ziemi chełmińskiej, michałowskiej i Pomorza Gdańskiego uzyskał Kujawy i ziemię dobrzyńską.

.... /5

10. Zapoznaj się z ilustracją i zaznacz prawidłowe dokończenie zdań.

Źródło: <https://tiny.pl/934lm>

A. Pałac jest przykładem architektury	B. W pałacu nie odbyło się następujące wydarzenie:
1. renesansowej.	1. koronacja Wilhelma I Hohenzollerna na cesarza
2. barokowej.	2. proklamacja Republiki Francuskiej
3. klasycystycznej.	3. ścięcie Ludwika XVI
4. neogotyckiej.	4. traktat pokojowy z Niemcami

.... /2

11. Zapoznaj się z tekstem źródłowym i na jego podstawie wymień cztery wady pospolitego ruszenia.

Sebastian Cefali o stanie politycznym i wojskowym Polski w 1665 r.

Kiedy Rzeczpospolita zagrożona jest wojną, gdy zdaje się królowi, że wojsko nie jest dostateczne do jej obrony i gdy sam za zgodą stanów rad chce wyjść w pole, może nakazać pospolite ruszenie szlachty, przepisując czas i miejsce, w których ma stanąć pod bronią. Sposób zwołania pospolitego ruszenia jest taki. Naprzód król rozsyła po wszystkich prowincjach pierwsze listy przepowiadnie, w których rozkazuje szlachcie przysposobić się w broń i być na pogotowiu. Szle potem drugie z większym naleganiem, na koniec trzecie, po odebraniu których szlachta siada na koń i rusza na wojnę. Listy na pospolite ruszenie dla odróżnienia od innych zowią się wici i w każdym grodzie do wiadomości publicznej są podawane.

Szlachta dzieli się na chorągwie, wybiera oficerów, a mających ruszyć bierze ze sobą żywność na kilka miesięcy. W niektórych przypadkach wymagających większego pośpiechu, pierwszy list przepowiadni liczy się za dwa. Po odbytej wyprawie król nie może przymusić szlachty do pozostania na czas dłuższy pod bronią. Prośby jego są w takim razie bezskuteczne, jak zdarzyło się po odniesionym w roku 1651 zwycięstwie pod Beresteczkiem nad połączonymi Kozakami i Tatarami, których z wielką szkodą publiczną ściagać nie chciała, żeby powrócić na żniwa do domu.

Źródło: Wiek XVI-XVIII w źródłach, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 284

-
-
-
-

.... /4

12. Nazwij zjawiska społeczno-gospodarcze charakterystyczne dla nowożytności.

A		Proces przemiany rolnictwa tradycyjnego, opartego o zasady feudalne w rolnictwo stosujące maszyny, płodozmian i nawozy.
B		Proces koncentracji ludności na obszarach miejskich, wzrostu liczby ludności miejskiej i jej udziału w liczbie ogólnej ludności kraju.
C		System gospodarowania ziemią uprawną, oparty na wieloletnim następstwie roślin, związany z hodowlą zwierząt i z przemysłem rolniczym.
D		Proces przejścia z produkcji manufakturowej do masowej mechanicznej produkcji fabrycznej.

.... /4

13. Przyporządkuj do powstań narodowych w Królestwie Polskim właściwe skutki, używając po pięć określeń spośród podanych.

bariera celna na granicy z Rosją, budowa cytadeli w Warszawie, kasacja klasztorów, likwidacja Rady Stanu i Rady Administracyjnej, likwidacja sejmu, odbieranie praw miejskich, ograniczenie autonomii, powstanie zabajkalskie, zastąpienie konstytucji Statutem Organicznym, zniesienie autonomii

powstanie listopadowe	powstanie styczniowe
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

.... /4

14. Zapoznaj się z obrazem i zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Źródło: <https://tiny.pl/93nql>

Tytuł obrazu „Cienka czerwona linia” odnosi się do udziału żołnierzy	A.	brytyjskich	w	1.	wojnach napoleońskich.
	B.	francuskich		2.	wojnach bałkańskich.
	C.	niemieckich		3.	wojnach burskich.
	D.	rosyjskich		4.	wojnie krymskiej.

.... /2

15. Zapoznaj się z fragmentami polskich konstytucji i podaj ich nazwy, używając określeń spośród podanych.

konstytucja kwietniowa, konstytucja marcowa, konstytucja PRL

Art. 2.

- 1. Na czele Państwa stoi Prezydent Rzeczypospolitej.*
- 2. Na Nim spoczywa odpowiedzialność wobec Boga i historii za losy Państwa.*
- 3. Jego obowiązkiem naczelnym jest troska o dobro Państwa, gotowość obronną i stanowisko wobec narodów świata.*

Źródło: <https://tiny.pl/93nxs>

A.

Art. 26.

- 1. W okresach między sesjami Sejmu Rada Państwa wydaje dekrety z mocą ustawy. Rada Państwa przedstawia dekrety Sejmowi na najbliższej sesji do zatwierdzenia.*
- 2. Dekrety wydane przez Radę Państwa podpisują Przewodniczący Rady Państwa i jej Sekretarz. Ogłoszenie dekretu w Dzienniku Ustaw zarządza Przewodniczący Rady Państwa.*

Źródło: <https://tiny.pl/93nmg>

B.

Art. 39.

Prezydenta Rzeczypospolitej wybierają na lat siedem bezwzględną większością głosów Sejm i Senat, połączone w Zgromadzenie Narodowe. Zgromadzenie Narodowe zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej w ostatnim kwartale siedmioletnia swojego urzędowania.

Źródło: <https://tiny.pl/9sn2g>

C.

.... /3

16. Zapoznaj się z mapą i zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Źródło: <https://tiny.pl/93ng8>

Na mapie przedstawiono tereny okupowane przez nazistowskie Niemcy we

- A. wrześniu 1941 roku.
- B. wrześniu 1942 roku.
- C. wrześniu 1943 roku.
- D. wrześniu 1944 roku.

.... /1

17. Zapoznaj się ze zdjęciami i opisami. Przyporządkuj odpowiadające zdjęciom cyfry do właściwych opisów.

- A. pierwszy prezydent Rzeczypospolitej Polskiej po 1945 roku -
- B. jedyny polski zdobywca Pokojowej Nagrody Nobla -
- C. pierwszy demokratycznie wybrany premier po 1989 roku -
- D. pierwszy sekretarz PZPR w latach 70. XX wieku -

.... /4

18. Podaj pełne nazwy organizacji, których logo widnieje poniżej.

A		
B		
C		

.... /3

Wypełnia egzaminator

Zad. 1	Zad. 2	Zad. 3	Zad. 4	Zad. 5	Zad. 6	Zad. 7	Zad. 8	Zad. 9
/1	/2	/3	/5	/3	/8	/4	/2	/5

Zad. 10	Zad. 11	Zad. 12	Zad. 13	Zad. 14	Zad. 15	Zad. 16	Zad. 17	Zad. 18
/2	/4	/4	/4	/2	/3	/1	/4	/3

podpis sprawdzającego

suma punktów: